

Yandım Ali • Fakir Baykurt

Resimleyen: Oya Katoğlu • Köprü Kitaplar • Roman • 152 sayfa • Önerilen sınıflar: 4, 5, 6

BİREY ve TOPLUM • ZAMAN ve MEKÂN • DUYGULAR

baba-oğul • sorumluluk • idealler • emek • çobanlık • köy yaşamı • yoksulluk • dümen çevirmek • anlaşmak • inat • tarım • kandırmak • hayvancılık • Anadolu

Edebiyatımızın ustalarından **Fakir Baykurt**'un unutulmaz romanı, yeniden okurla buluşuyor. Burdur, Akçaköy'de geçen çocukluk yıllarını etkileyici bir gerçeklikle aktaran öğretmen yazar, köylerin, bostanların, karpuzun kokusunu taşıyan romanıyla günümüz çocuğunu Anadolu'nun bereketli tarlalarının sessizliğine konuk ediyor. Farklı okuma deneyimleri sunarak gençleri edebiyatla buluşturmayı amaçlayan, editörlüğünü **Semih Gümüş**'ün üstlendiği ve **Müren Beykan**'ın yayına hazırladığı, 2010 Memet Fuat Yayıncılık Ödülü ile taçlanan **Köprü Kitaplar** koleksiyonun 13. kitabı, her yaştan okuyucu için.

Tahir, sıcak yaz günlerinde babasının uzak tepedeki bostanında tek başına bekçilik yapmaktadır. Sulanmayan toprakta da kavun, karpuz yetiştirebileceğini köylüye kanıtlamak isteyen babasının hayalleri küçük Tahir'e direnme gücü vermektedir. Günün birinde bostana, askerden yeni dönmüş yiğit çoban Yandım Ali gelir. Köyün zengin kızına sevdalı Yandım Ali'yle Tahir'in arkadaşlığı ilginç bir alışverişle gelişir...

TARTIŞMA KONULARI...

1. Tahir'in romanın başında anlattıklarından, köyü ve anne babasıyla ilgili neler öğreniyoruz? Babası yaptığı bostanla tarıma nasıl bir yenilik getiriyor, neler yetiştiriyor? Babasının ideali olan bu bostanı yapmaktaki amacı ne?
2. Tahir'in babasıyla ilişkisi nasıl? Bostanı beklerken canı sıkıldığı halde babasına neden söylemiyor? Tahir'in bostan bekçiliği için annesi ne diyor? Yedi yaşında bir çocuğun ıssız bir bostanın sorumluluğunu üstlenmesi konusunda ne düşünüyorsunuz?
3. Yandım Ali kim? Aralarındaki yaş farkına rağmen neden Tahir'le arkadaşlık ediyor? Yoksulluk, Yandım Ali'nin hayatını nasıl etkiliyor?
4. Yandım Ali, çalı dibine sakladıkları çanın kayboluşuna ne yorum yapıyor? Bu yorum onun kişiliğiyle ilgili ne düşündürüyor?
5. Tahir'le Yandım Ali, nasıl bir alışveriş anlaşması yapıyorlar? İlk okuduğunuzda bu anlaşma size ne düşündürdü? Neden?
6. Yandım Ali, Tahir'e neler öğretiyor? Her türlü kuşkuya rağmen Tahir'in bu ilişkiden yararlandığı söylenebilir mi?
7. Bostan nöbetinde geçirdikleri günlerde Tahir babasının hangi becerilerine tanık oluyor? Babası, Tahir için neler hayal ediyor?
8. Gün geçtikçe Tahir'in bekçilik işine alıştığını ve özgüveninin arttığını hangi davranışlarından anlıyorsunuz?
9. Yandım Ali neden bostana gelmez oluyor? Tahir'in babası, Yandım Ali için neler düşünüyor? Oğlunu kandırdığını bilse yine böyle düşünür müydü?
10. Tahir, Yandım Ali'ye neden kandı: Sürü sahibi olmayı çok istediğinden mi, kendisiyle yetişkin gibi konuştuğundan mı, saflığından mı; neden? Tahir, Yandım Ali'nin köyü terk etmesinden kimi sorumlu tuttu? Tahir'in Yandım Ali'nin ardından düşündükleri, size karakterinin hangi yönlerini gösteriyor?
11. Tahir'in babası kimse çalmasın diye günler geceler boyu inatla başını bekledikleri bostanın ürünlerini neden köylülere bedava dağıtıyor?

12. Seneler sonra Tahir ve Yandım Ali ile nasıl karşılaşıyorlar? Yazar son cümlede, “Yaşam öğretici. Gören göze her şey açık,” ifadesiyle ne anlatıyor?

YARATICI ETKİNLİKLER...

- **Araştırma:** Tahir’in babasının, Anadolu tarımına yenilik getiren yöntemlerini araştırın. Toprağın kısıtlı ya da verimsiz olduğu, suyun bol olmadığı ortamlarda da tarım yapılabilir mi? Bu alanda dünyada ve Türkiye’de neler değişiyor; alınan sonuçlar tarımsal verimliliği nasıl etkileyecek? Tarımın geleceği için neler öngörülüyor? Araştırın ve bulgularınızı paylaşıp tartışın.
- **Yarışma:** Öğrenciler 3 kişilik gruplara ayrılın. Her grup, yazarın kullandığı tingo, talvar, emmen, yönet yönet bakmak gibi Anadolu’ya özgü yerel ve özel sözcüklerden üçer tanesini seçsin ve anlamını öğrensin. Hazırlık tamamlandıktan sonra her grup diğer bir gruba hangi sayfada kullanıldığını belirterek dağarcığındaki bir sözcüğün anlamını sorsun. Grup anlamı bilirse puan olarak kendi sözcüklerinden birini başka bir gruba sorsun. Cevaplayamayan grup elensin. Bu soru-cevap turu tek grup kalıncaya kadar sürsün. Kazanan grup alkışlansın ve sembolik bir zafer dansı yapsın.
- **Sunum:** Tahir’in babasının susuz toprakta tarım yapma, oğlunu okutma gibi idealleri var. Herkes gelecekte gerçekleştirmek istediği ideali anlatan kısa bir sunum hazırlasın. Neyi, neden gerçekleştirmek istiyor. İdeali için neler gerekli; bunlara nasıl ulaşabilir? Gerçekleşmesi hayatında neleri, nasıl etkileyecek? Sunumlarda bu ve benzeri sorular yanıtlan.
- **Yazma:** Herkes, usta yazar Fakir Baykurt’un bu köy romanında en etkilendiği şeyi, olayı, kişiyi ya da yeri anlatan kısa bir yazı yazsın. Yazılar sınıfta okunsun ve en ilginç yorumları yapanlar hep birlikte belirlensin, yazarları sınıfça alkışlansın.
- **Resimleme:** Herkes romanda en etkilendiği, en sevdiği bir sahnenin resmini yapsın. Resimler, “Yandım Ali Albümü” adıyla sınıfta ya da okul koridorunda oluşturulacak panolarda sergilensin.
- **Tartışma:** Köy yaşamının güzelliklerini ve zorluklarını sınıfça tartışın. Kent yaşamından ne kadar farklı? Sınıfta kısa süreliğine de olsa köyde yaşamış olanlar varsa deneyimlerini anlatsın. Acaba köy yaşamı uzaktan görüldüğü kadar kolay mı? Örneğin saatlere bağlı yaşamak gibi kentsel zorunluluklardan ne kadar uzak?
- **Müzik:** Tahir, bostanda bekçilik yaparken sık sık türkü söylüyor. Sınıfta dileyen öğrenciler bildikleri türkülerini söyleyerek Tahir’e gönderme yapsınlar. Bakalım, kimlerin dağarcığında hangi türküler var?
- **Proje:** Tahir’in babasının bostanda yaptığıının küçük bir benzerini sınıfta hep birlikte deneyin. Uygun bir sakı ya da kap içine tohumlar ekerek sınıfça kavun, karpuz gibi meyveleri ya da kabak, fasulye vb sebzeleri yetiştirmeyi deneyin. Filizlenmesinin ve büyümesinin her aşamasını izleyin; gün gün süreci not alın, fotoğraflayın. Bir ayın sonunda izleme notlarınızı görselleriyle birlikte bir video haline getirip sosyal medyada yayınlayın. Daha çok yaşattığınız bu sihirli süreç hakkında bilgi sahibi olmasını, kendi denemeleri için merak duymalarını sağlayın.